

Drone og nattekikkert med mer. Lovlig bruk av ny teknologi

v/Seniorrådgiver Arild Sørensen

Droner ikke tillatt på reinsjakt

Publisert 15.02.2016 01:31   Oppdatert 15.02.2016 01:31

Droner er ikke tillatt på jakt, fastslår Miljødirektoratet. Foto: Stock photo © Alessandro Di Noia

- Høhh, kommer jeg på Youtube nå?

Teknologi og jakt

- Hva er jaktutøvelse ?
  - Slik en politiker ser det
- Etikk og moral vs. Lover og forskrifter
  - Har vi bruk for etikk og moral?

Hva er etisk jaktutøvelse?

Droner

- Lovregulering
  - Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv.
  - Viltloven - droner til jakt
    - Jakt
    - Luftfartøy
  - Motorferdsel ?
  - Naturmangfoldloven § 6 generell aktsomhetsplikt
  - Hva med verneområder?
    - Hva står i verneforskriftene ?

Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv.

- luftfartøy som ikke har fører om bord(RPAS):innretninger som ikke har fører om bord, som beveger seg i luften og hvor flygingen har et annet formål enn rekreasjon, sport eller konkurranse
- modellfly: innretninger som ikke har fører om bord, som beveger seg i luften og hvor flygingen kun har rekreasjon, sport eller konkurranse som formål

Hva er luftfartøy

- Luftfartsloven skiller mellom "luftfartøy som ikke har fører om bord" og "innretninger som er bestemt til å bevege seg i luften, men som ikke kan anses som luftfartøyer". Det må altså skilles mellom RPAS og modellfly, da modellfly ikke defineres som luftfartøy.

Luftfartstilsynet

Modellfly vs. Luftfartøy

Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv.

- § 6. Reguleringer *modellfly*:
  - All flyging med modellfly må skje på en hensynsfull måte som ikke utsetter luftfartøy, personer, fugler, dyr eller eiendom for risiko for skade eller for øvrig er til sjenanse for allmennheten.

Krav til fører av modellfly

- Fører av modellfly må til enhver kunne se dronen slik at han/hun har full kontroll over dronen.
- Flygning kan bare finne sted i dagslysperiodene
- Ikke høyere enn 120 meter over bakken/vann
- Ikke nærmere enn 150 meter fra personer, motorkjøretøyer eller bygninger som ikke er under dronedeførers kontroll unntatt under start og landing.

First person view

- Hvis den som fører modellflyet har bistand fra en person som står ved siden av føreren, og modellflyet til enhver tid er godt synlig for han eller henne, kan flygingen utføres gjennom informasjon fra kamera i modellflyet (first person view).

Droner som luftfartøy

- De vanlige luftfartsreglene gjelder
- Tre kategorier (RO) inndelt etter:
  - Vekt
  - Hastighet
- Tilleggskrav:
  - Melding av oppstart til luftfartstilsynet
  - Loggføring m.m.

Naturmangfoldloven § 6

- Generell aktsomhetsplikt:
  - «Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.»
- Bestemmelsen kan ramme aktiviteter som medfører skade på naturtyper og dyreliv.

Naturmangfoldlovens § 15

- § 15.¹ (*forvaltningsprinsipp*)
- Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås. **Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås.**

Lov om motorferdsel i utmark

- Landing og start med luftfartøy fra utmark:
  - Med motorferdsel menes i denne lov ----- bruk av svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.
- Ikke forbud mot droner:
  - *transport av personer eller gods*
  - *Omfatter ikke modellfly og luftfartøy som er for små til å føre en person*

Verneområder

- Verneområder (nasjonalparker, naturreservater og andre verneområder)
- Verneforskrifter som angir hva som er tillatt i det enkelt verneområdet.
- Om droner reguleres vil være avhengig av verneformål
- Skiller ikke mellom fritidsbruk og kommersiell virksomhet

Konklusjoner iht. vårt lovverk

- Bruk av droner er i utgangspunktet tillatt
- Reguleres gjennom forskjellige «rettslige standarder»
- Omtales i mer/mindre konkret i lover og forskrifter
- Dispensasjon fra forbud i verneforskrifter
  - Enkeltvedtak dvs. klagerett m.m.

Viltlovens § 21

- Det er forbudt under jakt:
  - b) å bruke luftfartøy til:
    - forfølgning av vilt
    - avledning av viltets oppmerksomhet
  - c) å bruke luftfartøy til lokalisering av vilt
  - d) å løse skudd fra luftfartøy
- Eldre jaktlov av 1951
- Hvorfor er det regulert?
- Dispensasjon fra forbudet?

Definisjonen av jakt

- Definisjon
  - «søke etter vilt i den hensikt å felle det»
  - Jakt har tre faser:
    - Søke etter
    - Felle
    - Ta besittelse av felt vilt (ettersøk)

Forbud mot bruk av luftfartøy

- Viltlovens definisjon av luftfartøy følger luftfartsloven.
  - Ut fra bestemmelsens formål er det naturlig å knytte luftfartøy til definisjonen i luftfartsloverket.

Er jakt rekreasjon, sport eller konkurranse ?

- Veileder til forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst

«Droner som brukes i forbindelse med jakt defineres av Luftfartstilsynet som et luftfartøy. Jakt har et selvstendig formål som ligger utenfor begrepet; «brukes utelukkende for rekreasjon, sport eller konkurranse».

Formålet med jakt, felling og fangst er å høste av viltproduksjonen til gode for landbruksnæring og friluftsliv, jf. viltlovens § 1. (Lovens formål).»

Rundskriv til utøvelsesforskriften

Det vil stride mot viltlovens intensjon og bestemmelser å benytte disse til jakt, felling og fangst.

Det er derfor forbudt å benytte droner i forbindelse med jakt, felling og fangst, herunder lokalisere, forfølge og å avlede viltets oppmerksomhet fra jegeren.»

Jaktutøvelse – tidsaspektet

- Når er da bruk av droner tillatt
- Et skjønn, men for å være helt sikker
  - Ikke samme dag
- Oversiktsbilder av terrenget
  - ikke samme dag
- Kommersielle film, tv produksjoner

Jakt

- Teknologien
  - Bruke selve dronen
  - Bruke hjelpemidler festet til dronen
    - Kamera/video - Sanntidsinformasjon
    - Fremtiden: varmesøkende kamera m.m.

Jakt på hav og fjord

- *Innen en avstand av 2 kilometer fra land, herunder holmer og skjær, er det forbudt å drive jakt fra motorbåt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor.*

Forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord mv.

- § 10. *Våpen mv.*
  - Det er ikke tillatt å fly modellfly påmontert våpen eller våpensystemer. Det er ikke tillatt å fly modellfly påmontert raketter, fyrverkeri eller annet farlig utstyr.

Droner til felling av vilt utenfor jakt

- Bruk i forbindelse med trafikkpåkjørt vilt
  - Ikke jakt
  - Kommunal oppgave
  - Utdannet og trent ettersøkspersonell
  - Teknologi - manglende erfaring/kompetanse

Sammenstilling av kunnskap om bruk
av ubemannede luftfartøy/droner på Svalbard

Norsk Polarinstitutt
September 2016

Bruk av ubemannede luftfartøy/droner på Svalbard

- Rapport om bruken av droner i forskningsøyemed på Svalbard + andre steder
- Erfaringer i forhold til forstyrrelse av droner på fugler/dyr
- Stort bruksområde - kostnadseffektivt og skånsomt
- Graden av forstyrrelse /stress på fugl er avhengig av:
  - dronens form
  - farge
  - hastighet
  - innflygingsvinkel

Hvordan påvirkes viltet

- Lite systematisk forskning
  - Kommentarer i rapporter hvor droner er brukt
- Stressnivå er forskjellig fra art til art
- Avhengig av om arten oppfatter dronen som predator
- Avhengig av situasjon
  - Hekkeperioden - annen adferd ovenfor droner enn ellers.

Nattkickersikter

NATTKIKKERTSIKTE

ddel som forsterkar lyset

Å herska ein del forvirring om kva som er tillate brukt av optiske under jakt. Lovverket vårt har eit generelt forbod mot bruk av til jaktformål, slik at det under jakt i Noreg er forbode å bruka sikte!

Frå tid til annan ser ein at lysforsterkingsikte eller såkalla "nattkickersikte" vert bydd ut på den norske marknaden. Dette kan vera sikte av forskjellig fabrikk. Mange av dei kjem frå Russland eller tidlegare Sovjetunionen og mange har ei fortid frå militæret. Med nattkickersikte meinast sikte som forsterkar lyset på annan måte enn ved bruk av optikk. Som oftest har siktet ei energikjelde, i dei fleste tilfelle eit batteri. Batteriet gir straum til ei elektronisk eining i siktet som kunstig forsterkar det lyset som naturleg finst i naturen. Det er viktig å vera klar over at desse sikta er forbodne til jakt i Noreg.

Villlova set i § 20 forbod mot bruk av kunstig lys til jaktformål. Tilsvarende paragraf fanst alt i 1899. Forbodet i Villlova mot kunstig lys gjeld først og fremst bruk av lyskilder som lysar opp viltet, for eksempel lommelykter, lyskastar og liknande. Føresegna må likevel også forståast slik at ho set forbod mot siktemiddel som kunstig forsterkar lyset i kickersikta. Likevel er det tillate å bruka såkalla raudpunktsikte og andre sikte med kunstig opplyst kors eller punkt.

Avgjerande for lovlegskapen er definisjonen av ordet "kunstig". Eit vanleg kickersikte samlar det lyset som allerede finst, mens lysforsterkingskickersikter forsterkar lyset ved hjelp av elektronikk. Ei elektronisk forsterking må ut frå § 20 i Villlova definerast som kunstig lys. Sjølv om lovgivar i si tid nok ikkje vurderte nattkickersikte konkret, er det eit etablert juridisk prinsipp at lov- og forskriftsføresegner kan gjevast bruksområde på nye forhold der slike nye forhold er i samsvar med ei vanleg samfunnsutvikling.

Eit nattkickersikte gjer det mogeleg å jakta under ekstremt dårlege lysforhold. Ut frå § 19 i Villlova skal jakt utførast på ein human måte, slik at viltet ikkje vert utsett for fare for lidningar i utrensmål. Dette inneber ikkje berre at jegeren skal kunne sjå viltet, det må også vera mogeleg å vurdere om bakgrunnen er sikker, og ikkje minst kunne drive eit forsvarleg ettersøk dersom viltet vert skadeskote. Under dårleg lys vil ettersøk vera vanskelig, og jakt i mørket er såleis også eit brot på § 19 i Villlova.

Det er i dag ikkje forbode å selja, skaffa eller eiga desse siktene. Det er derfor viktig å vera klar over at det også i framtida kan dukka opp annonser der sikta vert

Nattkikkertsikter

- Viltlovens § 20
- Ikke tillatt å bruke kunstig lys under jakt
  - Unntak ved ettersøk - underretningsplikt.
- Hva med IR-kikkerter, termiske sikter ol. ?
  - Skitt jakt
  - Balsfjorddommen
  - Artikkel lov og rett ved lagdommer Halvor Aas

Skudd på lange hold

STORVILT Skyting på langt hold

AV ANDERS HALS

Skjøt hjort på **771 METERS AVSTAND**

Knut Erik Rognes skjøt hjort på 771 meter, og sier det er langt fra den lengste avstanden han har skutt hjort på.

I NOVEMBER I HØST la Knut Erik Rognes fra Hæmnd i More og Romstal på Facebook-gruppa Hjørt – Hjørtjakat, ut at han høsten 2017 fikk felt 26 dyr, at han brukte 30 0641 under hele jakta, og at årets kule ble 208 grs ELD-M fra Hornady.

– Den fungerte utmerket, og gjorde jobben fra 8 meter til 771 meter, sier han.

I dette valdet har han, ifølge sin egen statistikk, felt 426 hjorter og han har hatt 16 ettersøk, hvorav åtte dyr ble funnet ved hjelp av ettersøkshund. To ettersøk skyldtes, ifølge ham selv, dårlig skuddplassering under skjussøket og fire ettersøk endte med at dyret ble friskmeldt.

Knut Erik Rognes skyter mye. Fra 11 til 19 2017 skjøt han, ifølge ham selv, 12 000

skudd. Han tilbrakte 550 timer på jakt og snittavstanden for de 26 dyrene var 389 meter. Det lengste holdet var, som nevnt, 771 meter.

– Dette er langt fra den lengste avstanden jeg har felt hjort på, men jeg løsner ikke skudd med geværet, som inkludert kikker og av-løsing veier 14 kilo, i over tre sekundmeters vind. Samtidig kiles de aller fleste dyrene i umark snøen eller kveld. Svært få dyr er på bøen i skyelys. Nå er de der mest om natta, og da er det for mørkt, sier han.

Mange vil med god grunn lure på hvor mye Rognes og andre langholdsskyttere ser på en halv eller en hel kilometers avstand. Kikkerven han bruker forserer fra 4,5-27

ganger. – Da ser jeg på full forstørrelse kuleinnslaget i blinken på 1000 meters hold, i øvede han.

– De tunge kulene jeg bruker har samme anslagsenergi på 1200 meter som en 6,5 l-ar på 100. Eksempelvis har ei 338 Lapua Magnum-kule en utgangshastighet på rundt 900 m/s, og den baller ca. 130 cm på 900 meters hold. På lange hold, eksempelvis 1500 meter, faller kula 12–15 meter, sier Rognes.

Norsk Benkeskytterforbund organiserer mange langholdsskyttere. Thomas Håugland er talemann her, og i en e-post til JAKT skriver han at han ikke tror noen

av de klubbene eller miljøene som driver langholdsskyting på bane, har noe som helst ønske om å bli assosiert med jakt eller bli representert av Knut Erik Rognes. Håugland sier vil på ingen måte ha sine navn blanda med holdningene til Rognes.

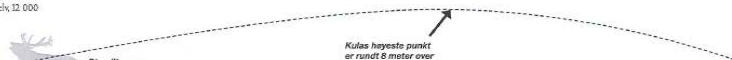
Hans eget syn på jakt og langhold er kryssakslart.

– Alle jaktutdødd medlemmer risikerer for skade. Det spiller ingen rolle om du skyter en trøtte i treet ved siden av deg eller et hjortevilt på fjellet. Kravet til sikker følelse er identisk. Helt uavhengig av avstanden mellom jeger og vilt – ingen jaktutdødd kan garantere å treffe godt, sier Håugland. ●

Knut Erik Rognes med sin langholdsrifle. (Foto: Runar Andersen)

(Foto: Runar Andersen) >>

771 m

En fotballbane er mellom 100-110 meter lang

Langholdskyting

- Viltlovens § 19
  - Rettslig standard
  - Etikk og moral
- Hva går grensen mot det ulovlige - straffbare
- Jegeropplæringen
- Prioriteringer i politi og påtalemyndighet

www.miljodirektoratet.no